

Sidan tjugo/Konst och vetenskap

Fysikens stränga lagar överförda till ljud, bild och rörelse

Fysiken är inte längre vad den varit. Ätmer delas upp i mindre och mindre beståndsdelar och partiklars rörelser blir alltmer obegripliga (omöjliga att registrera "objektivt"). Den gamla fysikens mekaniska världsbild har närmast sig filosofi och religion och blivit Den Nya Fysiken.

Detta och andra funderingar kring partikelacceleratorer, kvarkar och fysikens föränderliga lagar har inspirerat Claire Parsons (koreografi), Tore Nilsson (ljud/musik) och Gunnel Pettersson (bild) till en föreställning med den intressanta titeln *Weight Thrown Falling*.

För att kolla upp hur man gör konst av fysik träffar jag Tore Nilsson och Gunnel Pettersson i deras gemensamma studio. På väggen i köksavdelningen noter jag tre hemtrevliga klockor, en visar New York-tid, en Tokyo-tid och en hur mycket klockan är i Liljeholmen. Även om alla stannat ger de en känsla av internationell tillhörighet och tidens relativitet.

Arbets sättet man valt innebär att idéer bollas fram och tillbaka. Samarbetet är tätt och får genregrensar att delvis upphävas. En medveten och naturlig attityd för Tore och Gunnel som gärna ger sig in i varandras domäner. I gemensamma installationer har man kombinerat ljud och bild, video och objekt till något som tycks ligga närmare bildkonst än musik.

Tores instrumentpark är ganska blygsam men inkluderar ändå samplers i olika utföranden samt några närmast antika analoga syntar (mycket eftertraktade dessa dagar). Mer och mer har han gått över till att fabricera eller modifiera ljuden direkt i en dator.

Att sampla innebär kortfattat att spela in ett ljud (vad som helst: vatten som droppar, något som brinner) och sedan bearbeta ljudet till sitt eget. En av fördelarna med datorer är att ljuden inte blir tidsbegränsade som hos en konventionell sampler.

Till den aktuella föreställningen har han bland annat samplat austronsamtal med jorden samt använt sig av en syntetiskt framställd "röst". Annat är mer "musikaliskt" och rytmiskt och låter nästan som techno. Vissa sekvenser är direkt inspirerade av partikelrörelser, exempelvis ljudet av några pinnar som rör sig i en kastparabell.

Även Claire Parsons koreografi har inspirerats av dessa gracila oförutsägbara rörelser. Även om hon hellre po-

ängter den kroppsliga aspekten; hennes koreograferade "männliga situationer", med människor som faller eller tappar balansen, handlar liksom redan om tyngdlagen och föll sig naturliga i detta nya koncept.

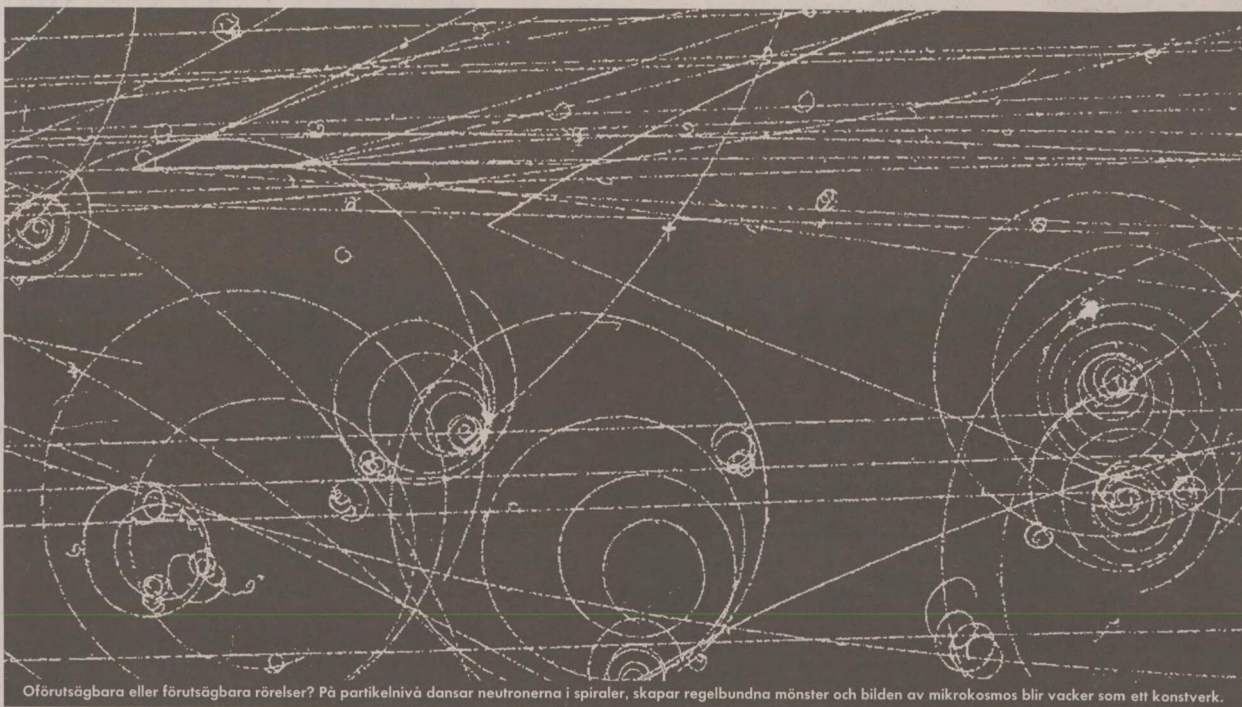
När jag kollar in en repetition, eller "genomdragning", med Claire och dansaren Ossi Niska slås jag av det fysiska uttrycket; jag anar krafter och motkrafter, passivitet och aktivitet. De båda dansarna faller i varandras armar eller krocker. Antydningar till klassiska piruetter avbryts av plötsliga akrobatiska utbrott. Koreografin är händelserik, konkret och osentimental.

Claire instruerar Ossi under tiden som de dansar och ljussättaren Pia Asterno sitter och skissar på olika lösningar. Rummet är tomt så Gunnel Petterssons scenbild får vi fantisera fram. Det talas om fotoprojektioner, balonger, objekt och tungt vatten. Ännu så länge är inget säkert och spikat.

Och hur skulle det kunna vara det; i ett expanderande universum är inget vad det synes vara och förr eller senare övergår allt i sin egen motsats. Ett faktum som får föreställningens gränsöverskridande karaktär att framstå som fullkomligt logisk.

DAN BACKMAN

Weight Thrown Falling, Fylkingen, 26, 28, 29/10.

Oförutsägbara eller förutsägbara rörelser? På partikelnivå dansar neutronerna i spiraler, skapar regelbundna mönster och bilden av mikrokosmos blir vacker som ett konstverk.

När det gäller kombinationen konst och teknik går det knappast att komma förbi Fylkingen. En institution som på olika adresser förest Stockholmarna med "ny musik & intermediakonst".

Med anledning av förra årets sextioårsjubileum kommer nu en bok som dokumenterar denna ömsom introverta ömsom extroverta verksamhet på ett mångfacetterat vis. En verksamhet som inkluderat allt från renodlad

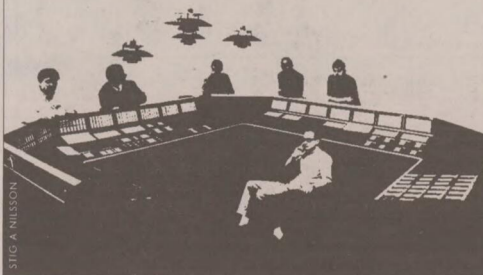
elektronmusik med allvarliga män i kostym tillildvuxet aggressiv improvisationsmusik (fortfarande mest män). Däremellan har det även gått att finna happenings, dans, performance och utställningar.

Förutom artiklar av människor som på olika sätt varit engagerade i verksamheten finns konsertförteckning, utställningar och diskografi. Allt specialiserat och smalt, som Fylkingen alltid varit, men intressant för den som ger sig tid. Roligast är alla tidningsklipp, som ger en påtaglig tidskänsla, och det rika bildmaterialet.

Många av bilderna är ofrivilligt komiska, som den på dåvarande ordföranden Knut Wiggen "sittandes vid manöverbordet i datorstudio på EMS". Knut ser ut som om han hämtats direkt från Månbas Alpha medan övriga män utstrålar någon slags tung konstnärlighet. Att det hänger fyra danska PH-lampor ovanför manöverbordet gör knappast bilden sämre.

DAN BACKMAN

Djupa snubbar i datorstudio EMS 1968.
Lite Månbas Alpha-varning var det...

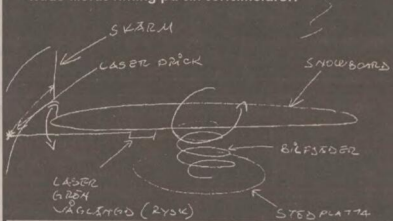

STIG A. NILSSON

Thomas Bjelkeborns Nageltoo, Nästing och Repsnagel framfördes på Fylkingen i föreställningen med samma namn den 26 januari 1991. Den finns att hämta i CyberCity för avlyssning, 08 - 618 02 40. Thomas Bjelkeborns Internet-adress är: Bjelkeborn@su-kom.mus.su.se, på vilken han tar emot elektroniska kommentarer till verket.

cyber
city®

Radu Illutas ritning på sin surfsimulator.

Hur snygga simulatorerna på data-skärmen än blir, saknas själva känslan. Vare sig man flyger, eller spelar hockey sitter man lika stilla i stolen. Följaktligen är det inte säkert att man lär sig surfa även om man spelat den fina TV-spelsklassikern California Games hundra gånger.

Så bra då att det finns unga uppfinnare och ännu bättre att de uppfinnar sådana saker som exempelvis surf/snowboard-simulatorer. Den kan testas under uppfinnardagarna under veckan som kommer. Laser-rider kan tipa, rotera, etcetera. En grön laserstråle visar om man åkt av banan.

Uppfinnardagar, Stockholms stadshus, 24 - 26/10.